SEÐLABANKI ÍSLANDS

Peningamál 2022 | 1

Þjóðhagsráð

9. febrúar 2022

Þórarinn G. Pétursson

Aðalhagfræðingur Seðlabanka Íslands

Mikill kraftur umsvifa á Q4 en gáfu eftir undir lok árs

- 6% hagvöxtur mældist á Q3 í fyrra og vísbendingar eru um að hann aukist enn frekar á Q4 og farið yfir 7%
- Kortavelta jókst mikið og einkaneyslan er talin hafa vaxið um 11% – innflutningur á fjárfestinarvöru var einnig kröftugur …
- … en smitum fjölgaði er leið á Q4 og svo virðist sem umsvif hafi gefið eftir er leið á fjórðunginn og framhald hafi verið á Q1 í ár

Einkaneysla og vísbendingar[1]
1. ársfj. 2019 - 4. ársfj. 2021

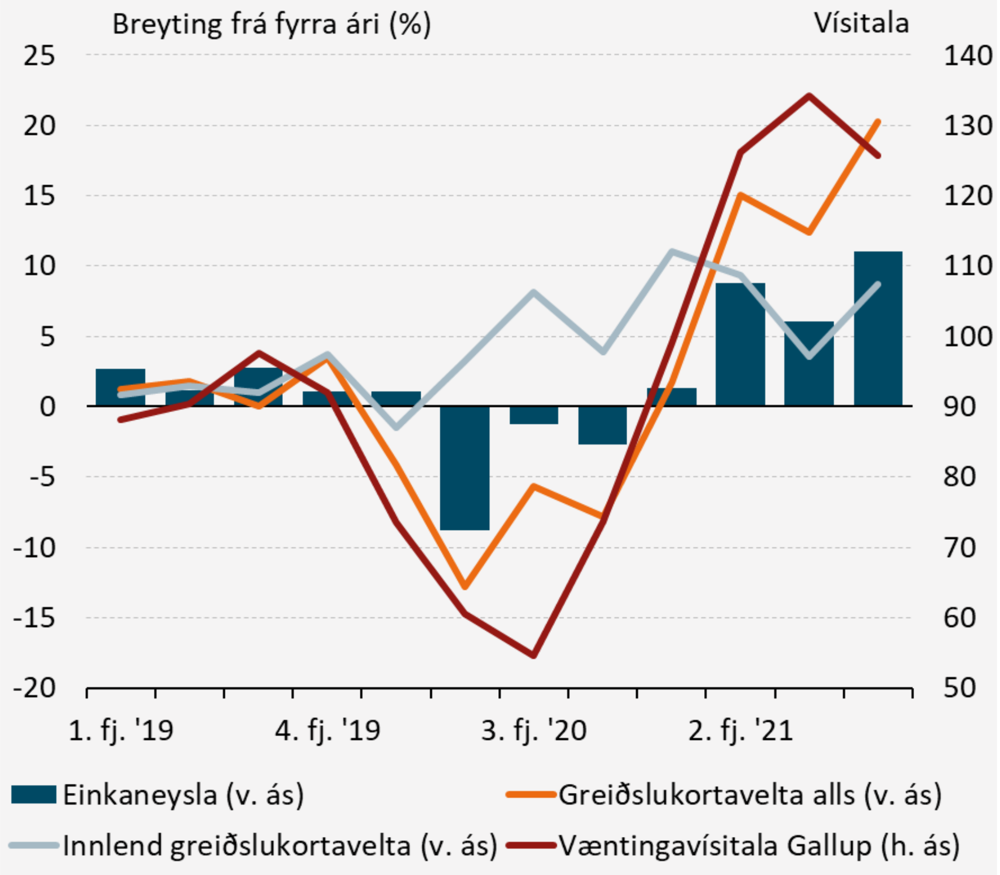

Smit og sóttvarnir[2]
1. mars 2020 - 4. febrúar 2022

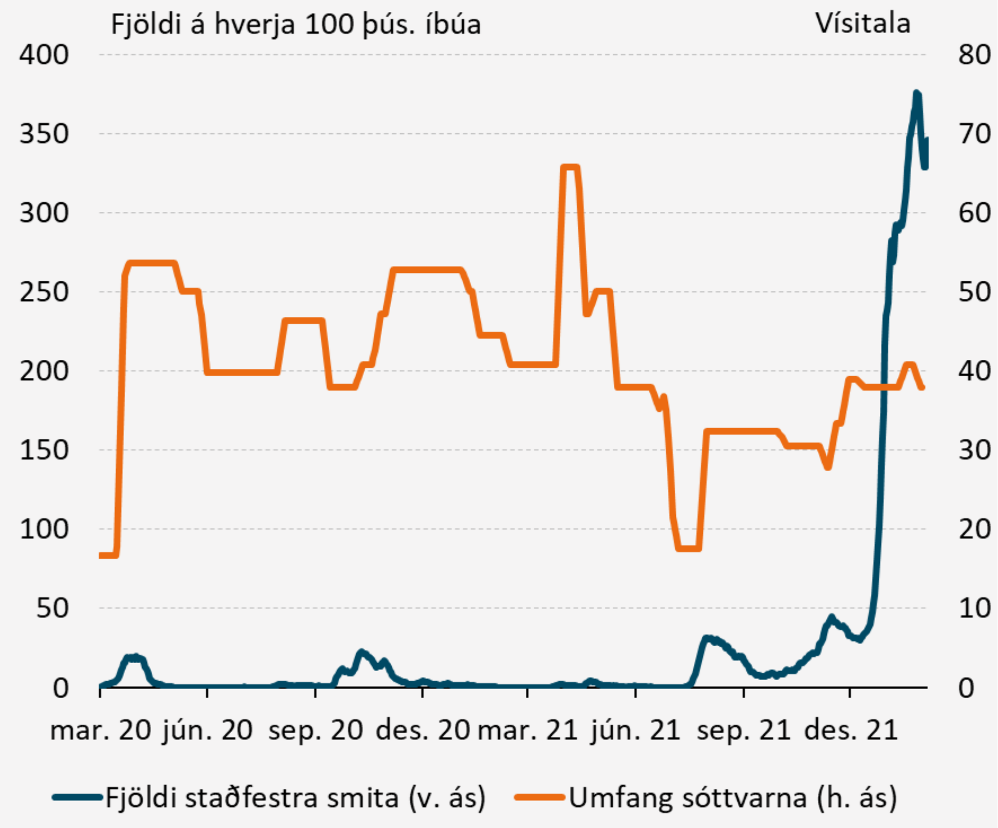

Umferð og kortavelta[3]
1. júlí 2021 - 4. febrúar 2022

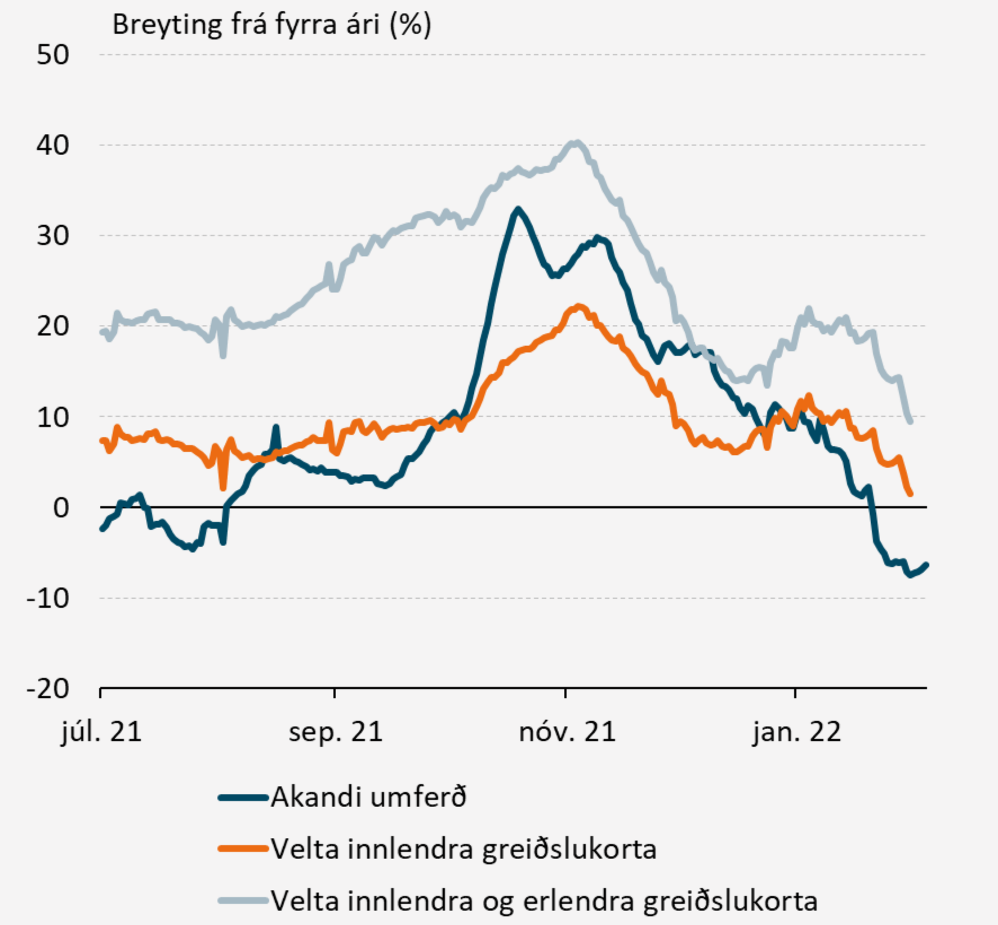

1. Væntingavísitala Gallup er árstíðarleiðrétt. Grunnspá Seðlabankans 4. ársfj. 2021 fyrir einkaneyslu. 2. Fjöldi staðfestra smita er sjö daga hreyfanlegt meðaltal. Umfang sóttvarna vegur saman ýmsa mælikvarða á hversu hart stjórnvöld ganga fram við að draga úr útbreiðslu COVID-19. 3. Akandi umferð er dagleg umferð um Hafnarfjarðarveg sunnan Kópavogslækjar, Reykjanesbraut við Dalveg í Kópavogi og Vesturlandsveg ofan Ártúnsbrekku (14 daga hreyfanlegt meðaltal). Greiðslukortatölur eru samtala debet- og kreditkorta útgefinna af innlendum og erlendum aðilum (28 daga hreyfanlegt meðaltal).
Heimildir: Covid.is, Gallup, Hagstofa Íslands, Oxford COVID-19 Government Response Tracker, Vegagerðin, Seðlabanki Íslands.

Töpuð störf í kjölfar farsóttar að fullu endurheimt

- Mikil fjölgun starfa á Q4 og meðaltali 2019 hefur verið náð að nýju – hvort sem litið er til VMK eða staðgreiðslugagna
- Atvinnuleysi um 5% (bæði skv. VMK og VMST) og horfur á að hjaðni áfram og verði um 4% í lok spátímans
- Æ fleiri fyrirtæki skortir starfsfólk og segjast starfa við full afköst – talið að slakinn sem myndaðist í kjölfar farsóttar sé horfinn

Fjöldi starfandi fólks[1]
Janúar 2019 - desember 2021

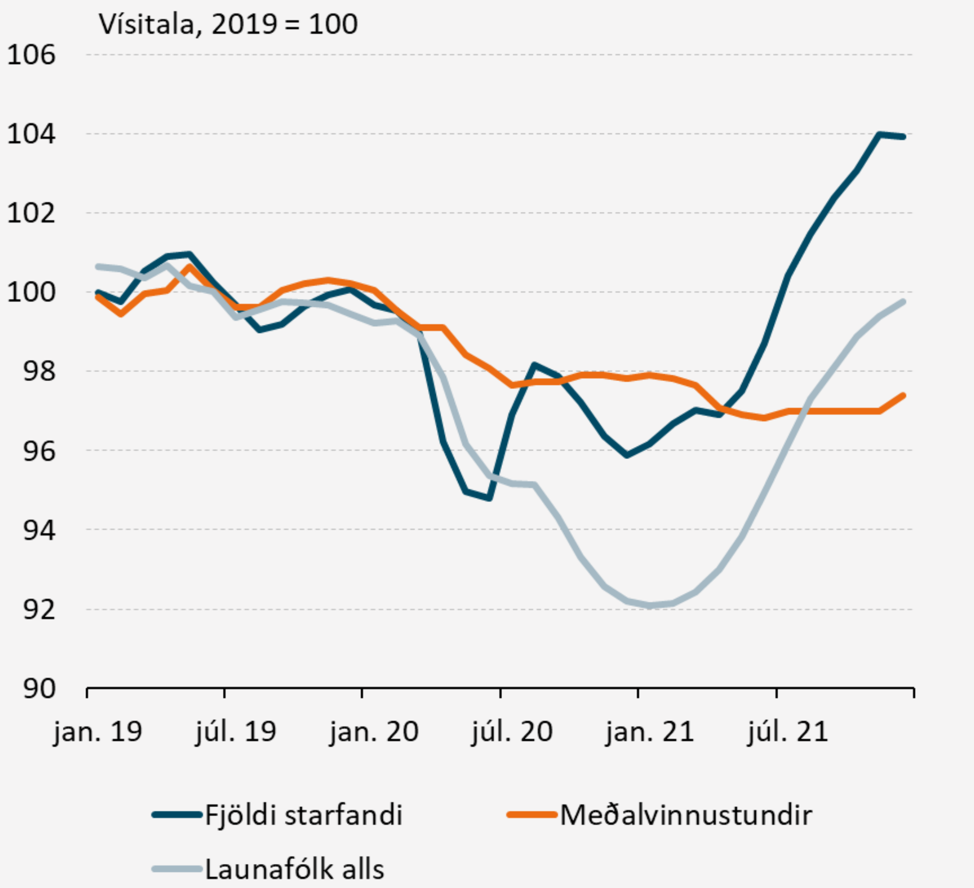

Atvinnuleysi[2]
Janúar 2019 - desember 2021

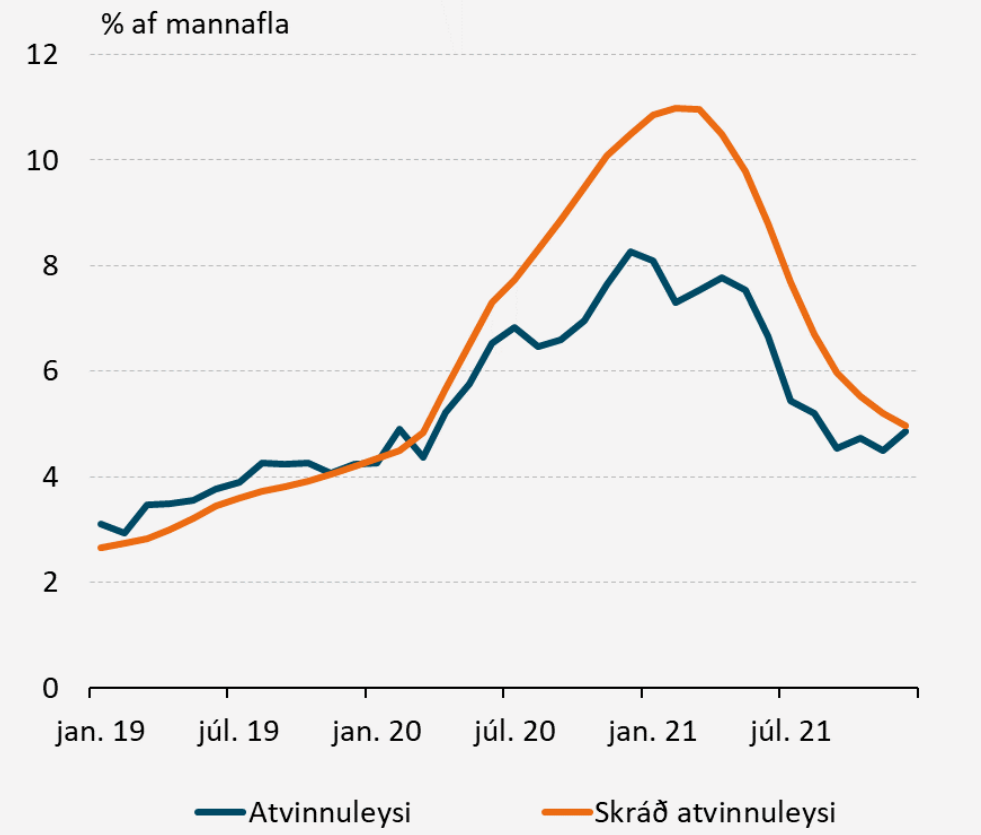

Nýting framleiðsluþátta[3]
1. ársfj. 2015 - 4. ársfj. 2021

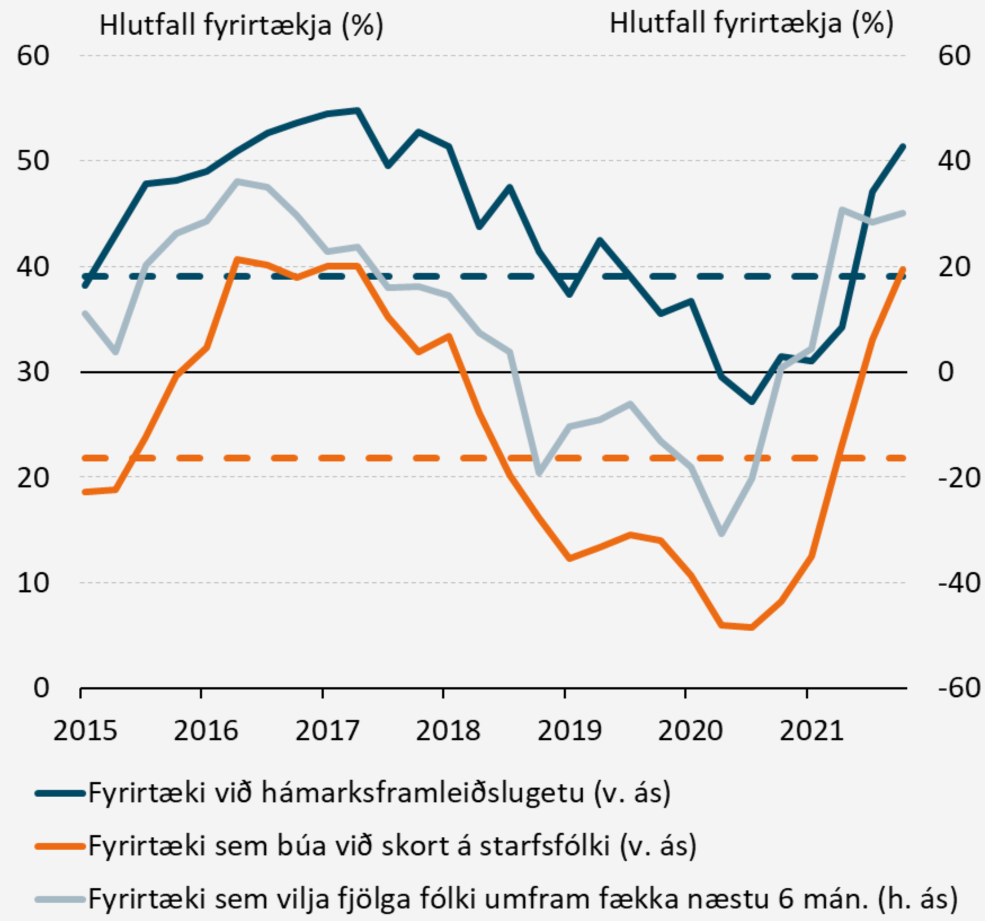

1. Launafólk samkvæmt tölum úr staðgreiðsluskrá Skattsins en önnur gögn úr vinnumarkaðskönnun Hagstofu Íslands. Fólk á aldrinum 16-74 ára. Þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal árstíðarleiðréttra talna. 2. Þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal árstíðarleiðréttra talna. 3. Árstíðarleiðréttar tölur úr könnun Gallup meðal 400 stærstu fyrirtækja landsins. Brotalínur sýna meðaltal frá árinu 2006.

Heimildir: Hagstofa Íslands, Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands.

Kröftugur hagvöxtur í fyrra og í ár

- Þrátt fyrir að hægt hafi á vexti umsvifa í desember virðist hagvöxtur á Q4 hafa verið töluvert meiri en spáð var í PM 2021/4 …
- … vegur á móti heldur hægari vexti á Q1-Q3: hagvöxtur á árinu í heild því 4,9% … 1 prósentu meiri vöxtur en áður var spáð
- Í ár er hins vegar spáð lítillega minni vexti (4,8% í stað 5,1%) – endurspeglar bæði vöxt frá hærri grunni og bakslag á Q1

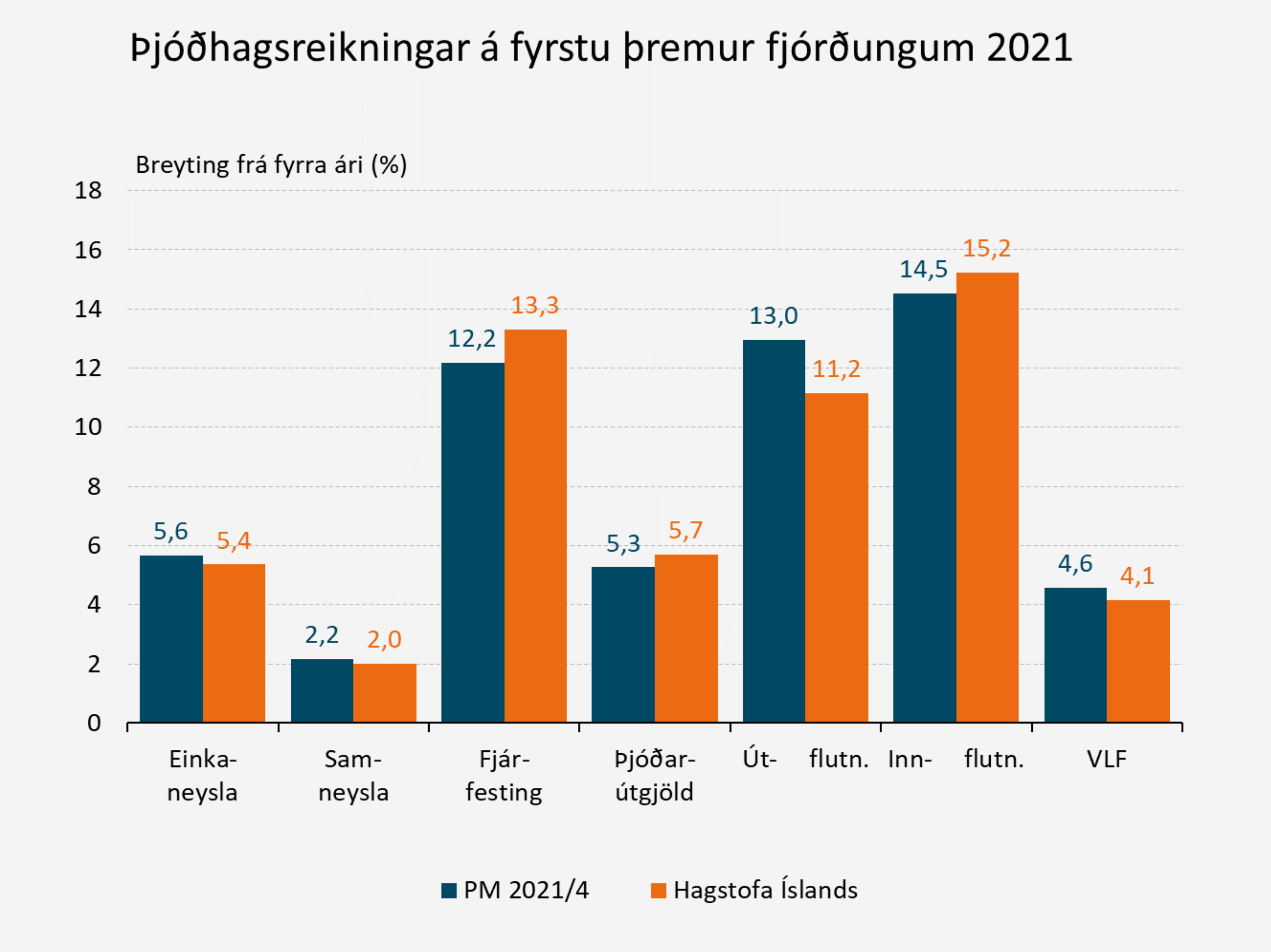

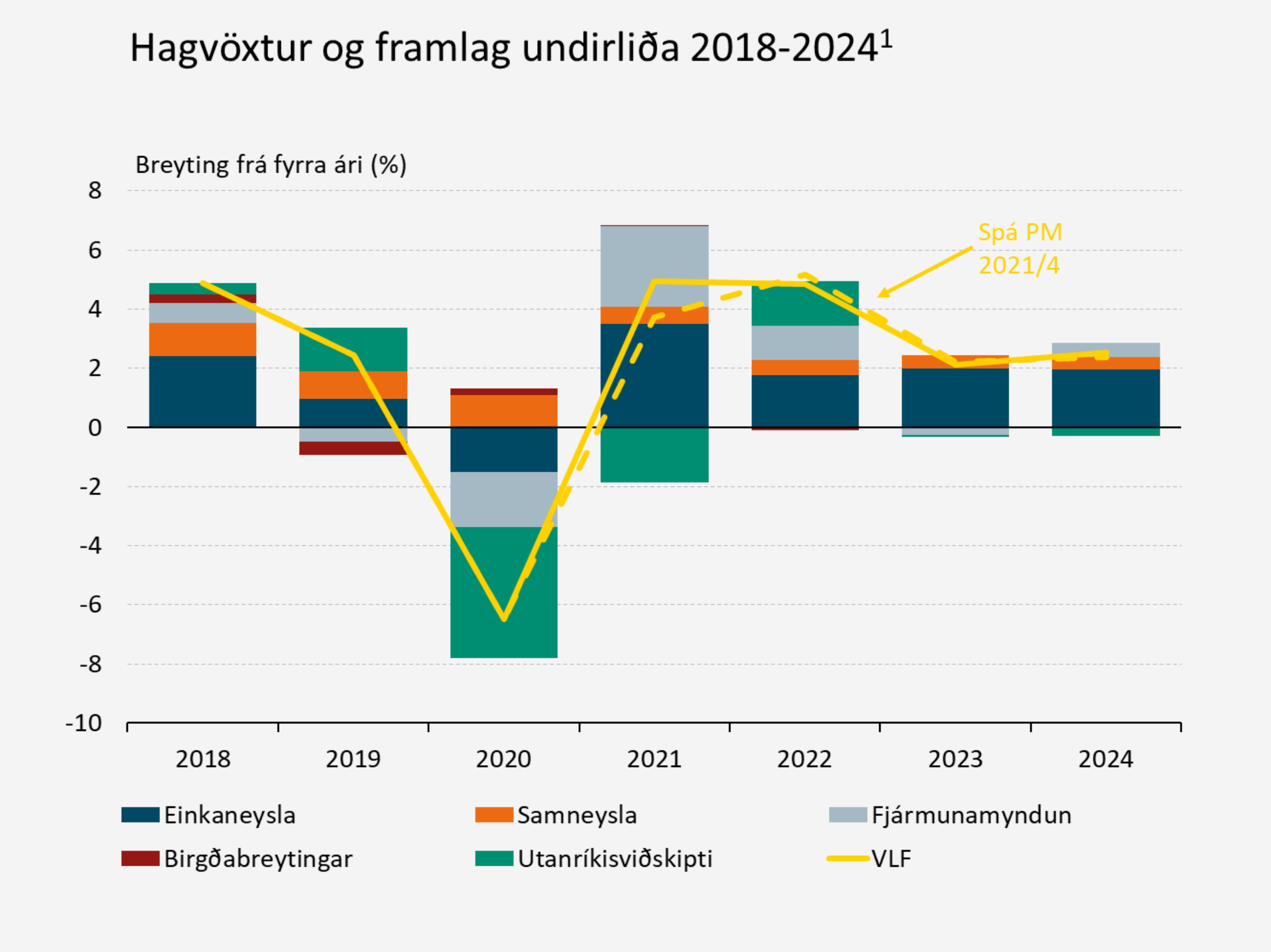

1. Grunnspá Seðlabankans 2021-2024. Brotalína sýnir spá frá PM 2021/4.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Verðbólga eykst mikið – sú mesta í næstum áratug

- Verðbólga fór yfir 5% í desember í fyrsta sinn síðan í júní 2012 og jókst í 5,7% í janúar – mesta verðbólga í næstum áratug
- Verðbólga án húsnæðisliðar hefur að sama skapi aukist og var 3,7% í janúar (og HICP var 3,9% í desember)
- Undirliggjandi verðbólga hefur einnig aukist og mælist yfir 4% á alla mælikvarða (4,4% miðað við meðaltal 5 mælikvarða)

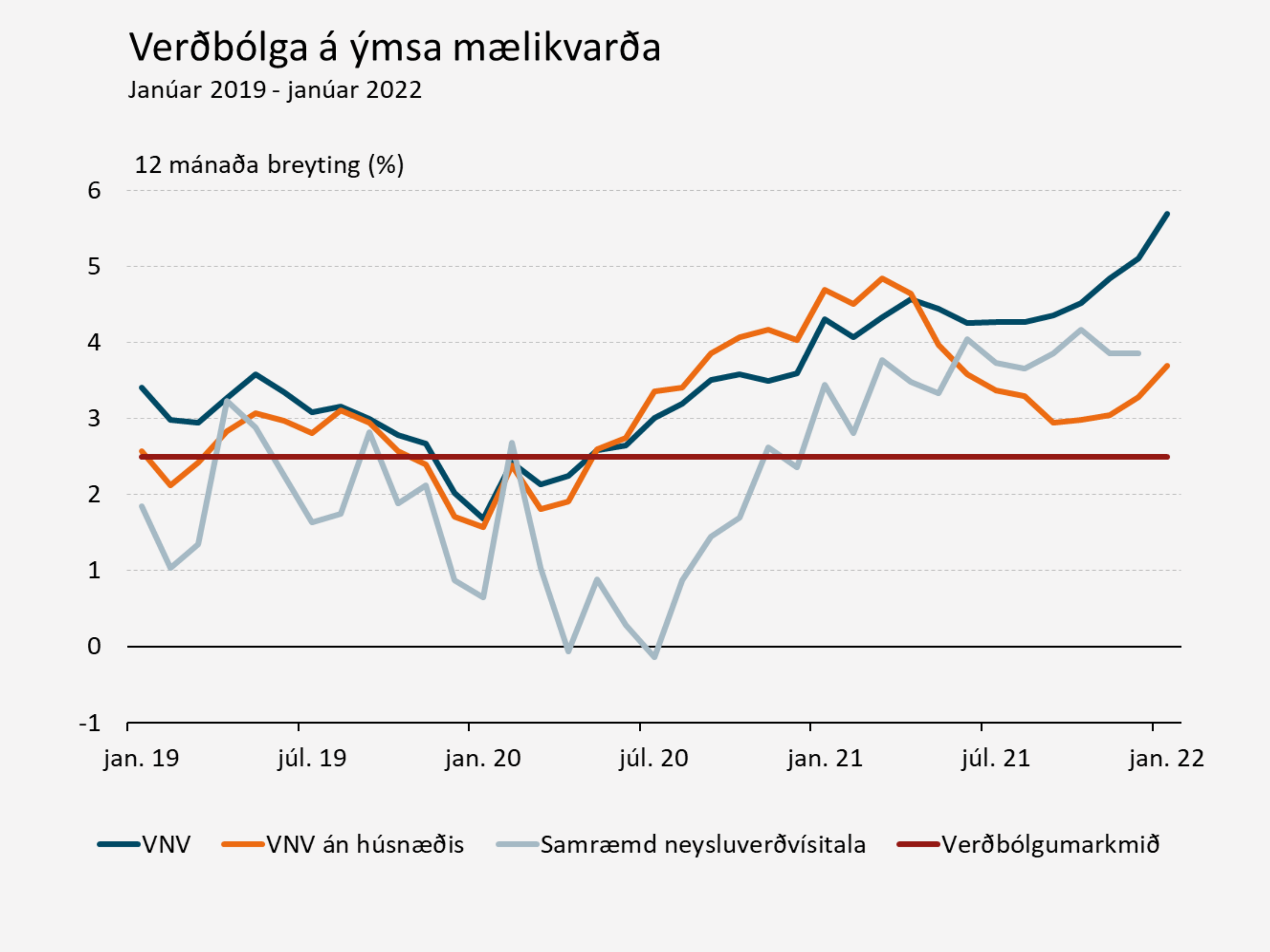

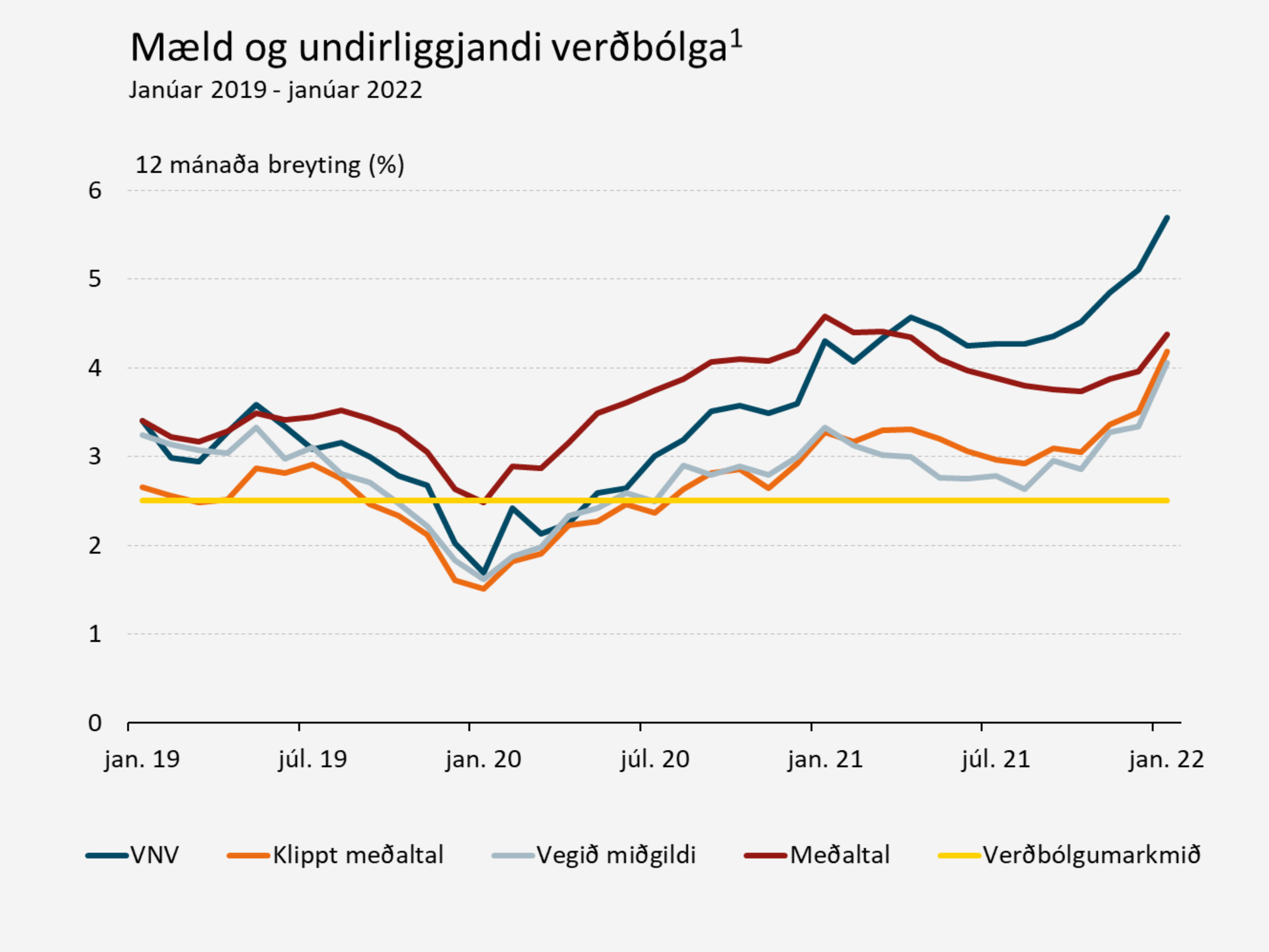

1. Við útreikning á klipptu meðaltali er þeim undirliðum sem breytast mest í einstaka mánuðum sleppt en vegið miðgildi mælir miðgildi verðbreytinga allra undirliða VNV. Meðaltalið sýnir meðaltal 5 ólíkra mælikvarða (kjarnavísitala 3 án óbeinna skatta, klippt meðaltal, vegið miðgildi, kvikt þáttalíkan og sameiginlegur þáttur VNV).

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Húsnæðisliður vegur þungt en aðrir liðir hækka líka

- Sem fyrr vegur hækkun húsnæðisliðar þungt: skýrir tæplega helming ársverðbólgu en aðrir liðir hafa einnig hækkað nokkuð …
- … t.d. hefur verð innlendrar vöru hækkað um 5,1% milli ára og verð almennrar þjónustu um 4,9%
- Hlutfall undirliða sem hækka milli ára hefur einnig farið hækkandi og er komið nokkuð yfir sögulegt meðaltal

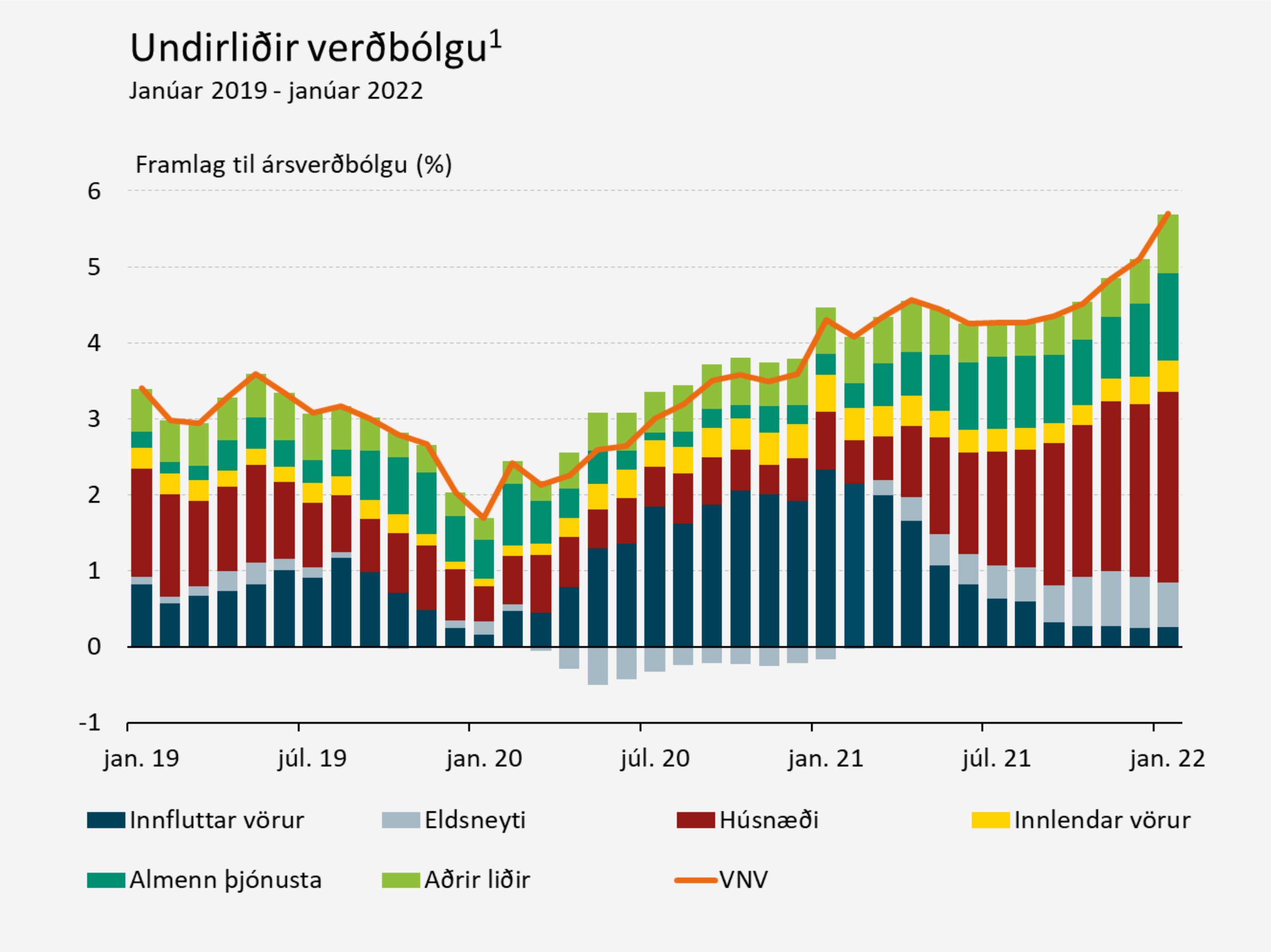

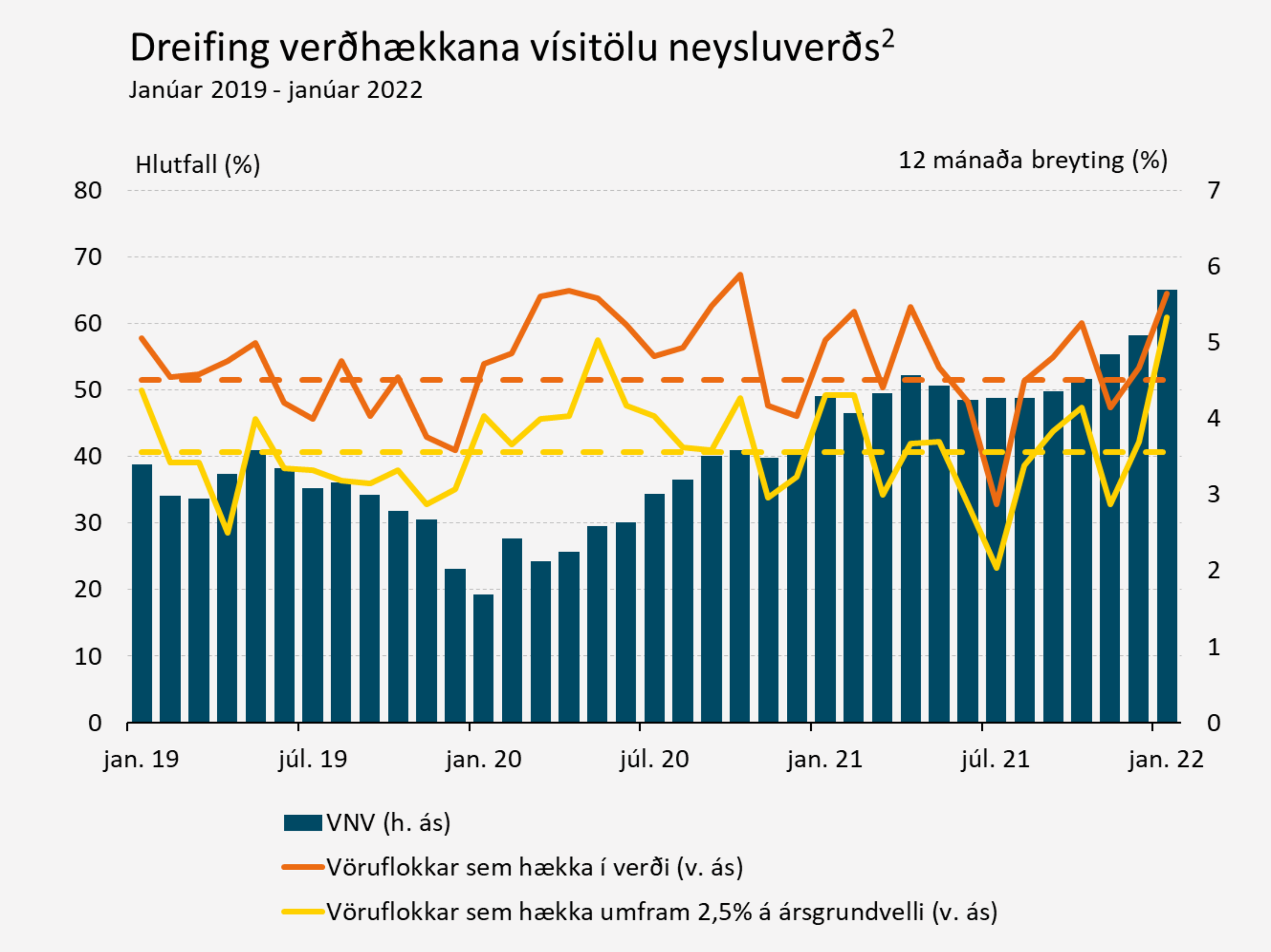

1. Innfluttar vörur án áfengis, tóbaks og eldsneytis og innlendar vörur án búvöru og grænmetis. 2. Brotalínur sýna meðaltal yfir tímabilið jan. 2008 til jan. 2022.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Miklar hækkanir alþjóðlegs hrávöruverðs …

- Flutningskostnaður hefur hækkað mikið en er byrjaður að lækka … annað hrávöruverð hefur haldið áfram að hækka en hægar
- Sögulega miklar hækkanir fjölda hráefna: mesta verðhækkun olíu, matvæla og drykkjavöru frá miðjum áttunda áratug síðustu aldar og mesta árshækkun gasverðs frá upphafi mælinga árið 1960

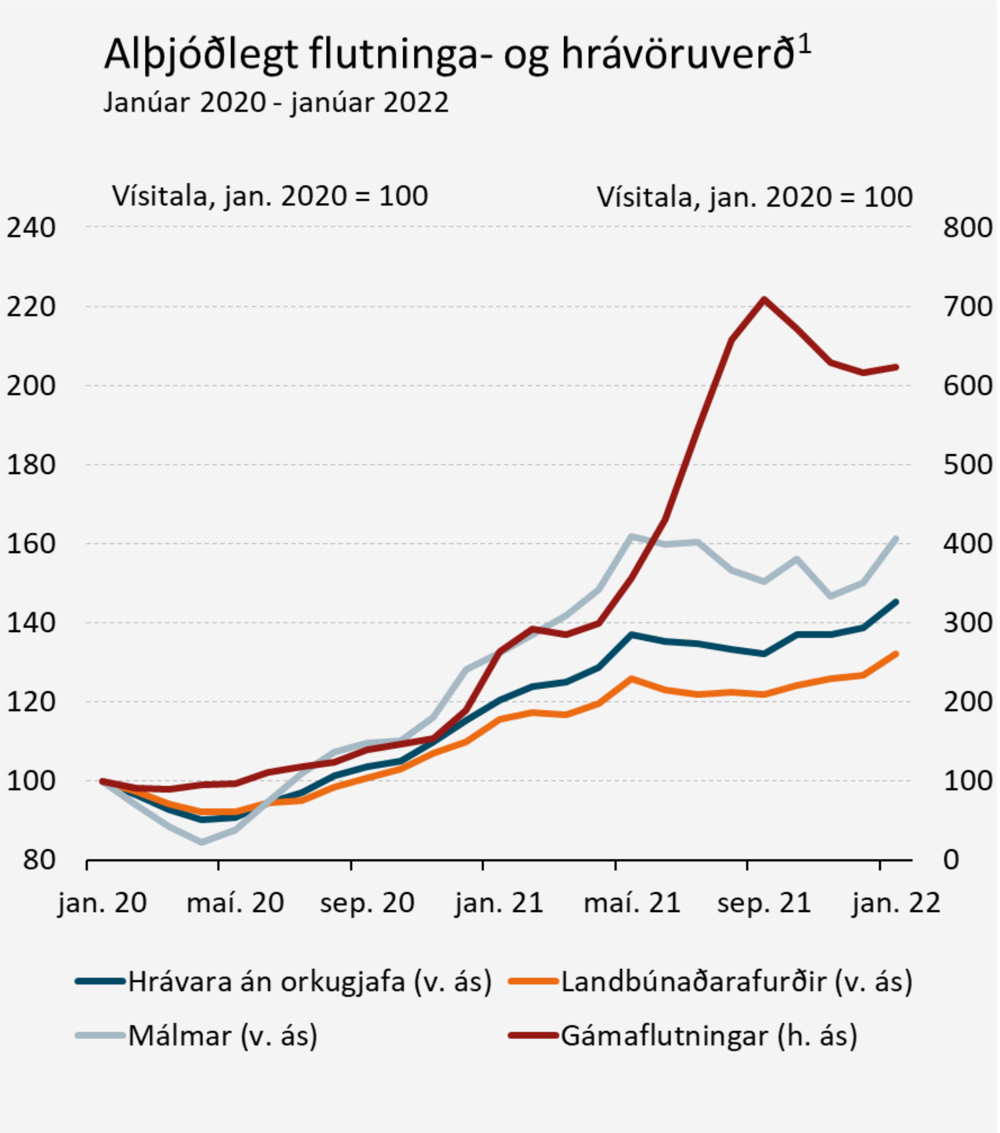

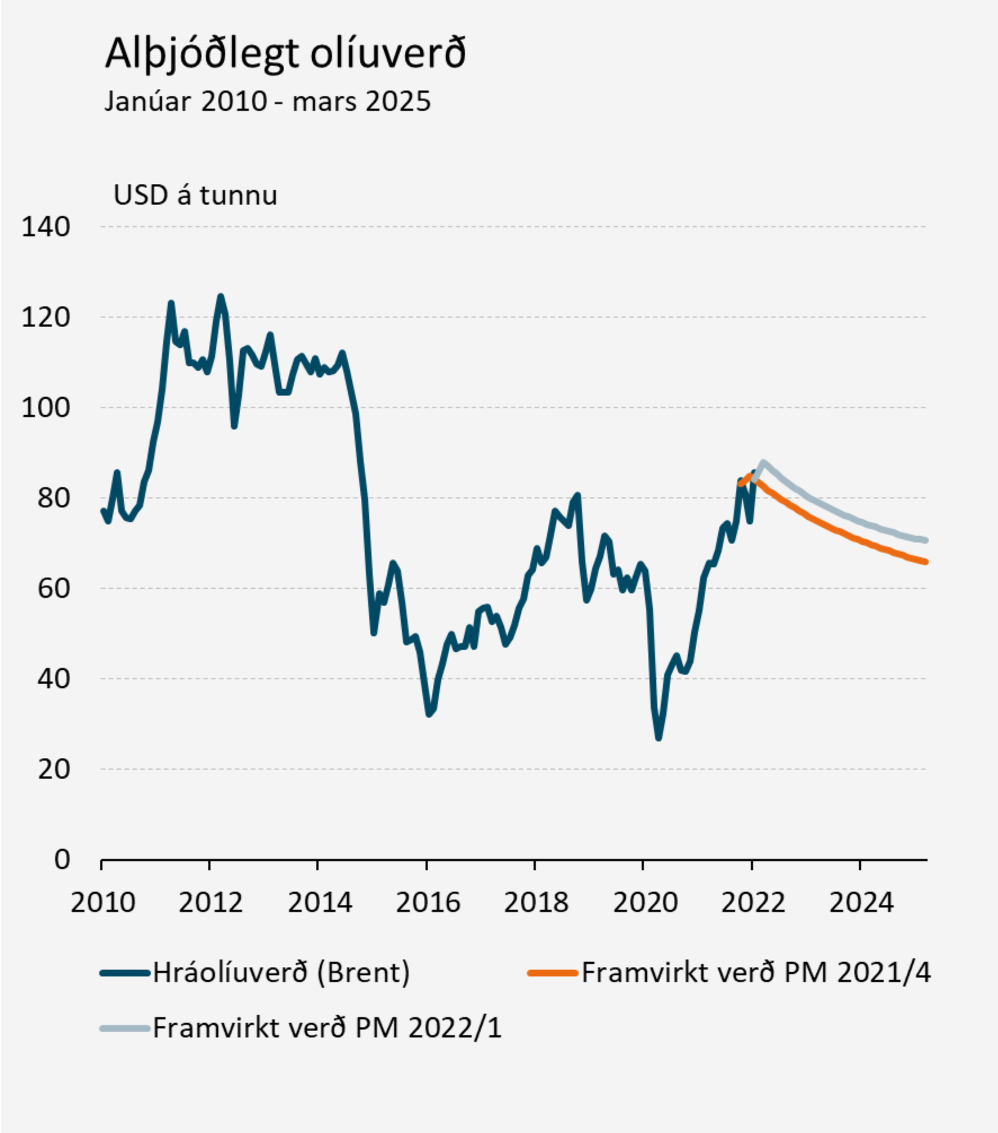

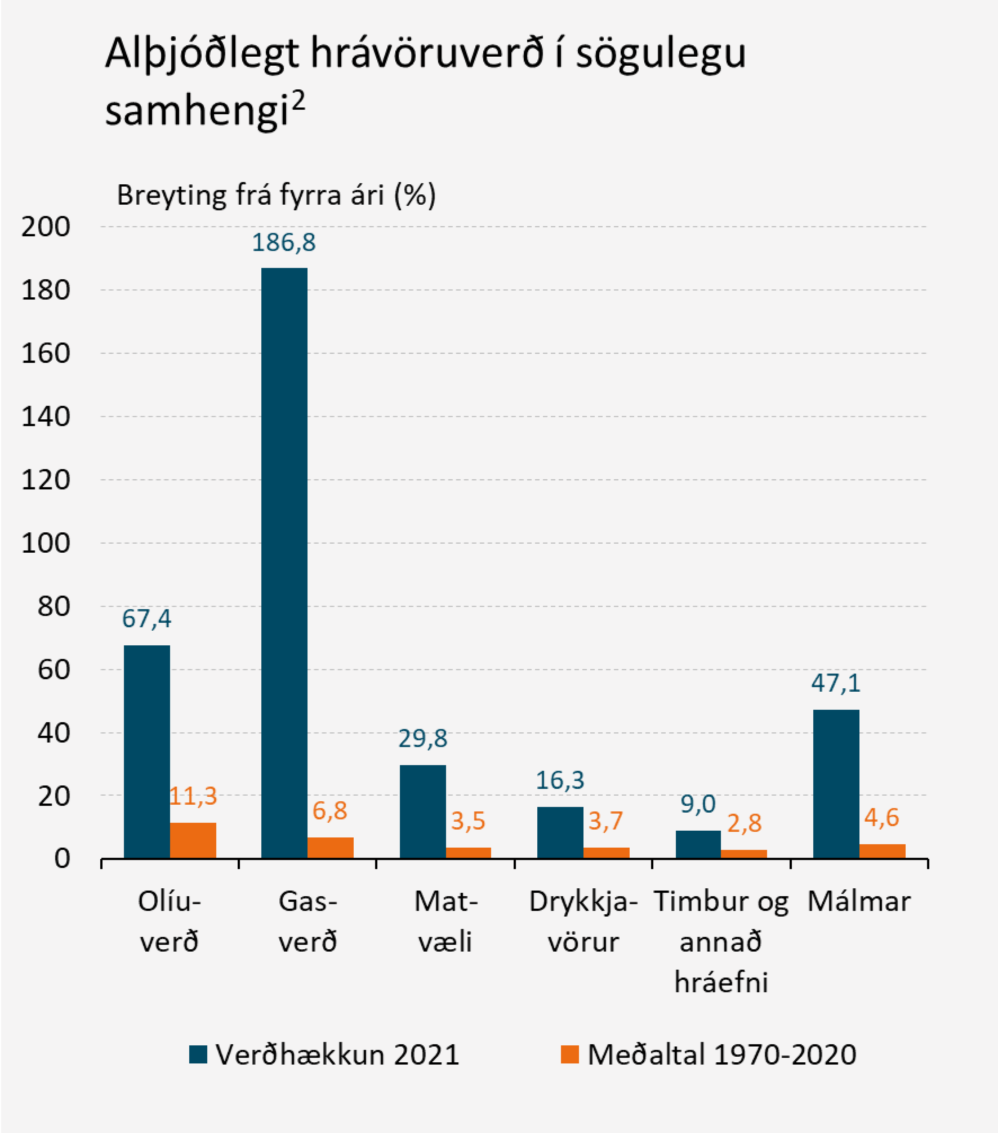

1. Landbúnaðarafurðir skiptast í matvæli (62%), drykkjarvörur (13%) og hráefni (25%). Verðvísitala gámaflutninga er Freightos Global Container Index. Gögn til og með 28. janúar 2022. Olíuverð er meðalverð á hráolíu á heimsmarkaði í Bandaríkjadollurum. Gasverð er vegið meðalverð á gasi í Bandaríkjunum, Evrópu og Japan.

Heimildir: Alþjóðabankinn, Freightos Limited, Hagstofa Íslands, Refinitiv, Seðlabanki Íslands.

… og alþjóðleg verðbólga eykst langt umfram spár

- Verðbólga hefur því aukist hratt um allan heim: komin í 7% í Bandaríkjunum (mesta verðbólga þar í 4 áratugi), um 5% á evrusvæðinu og í Þýskalandi (mesta verðbólga þar í 3 áratugi) … og verðbólguhorfur hafa því versnað mikið og hratt
- Hér hefur spá um verðbólgu í ár verið færð upp um 1,8 prósentu sem er svipað og að meðaltali í iðnríkjum almennt (1,6 prósenta)

Alþjóðleg verðbólga[1]

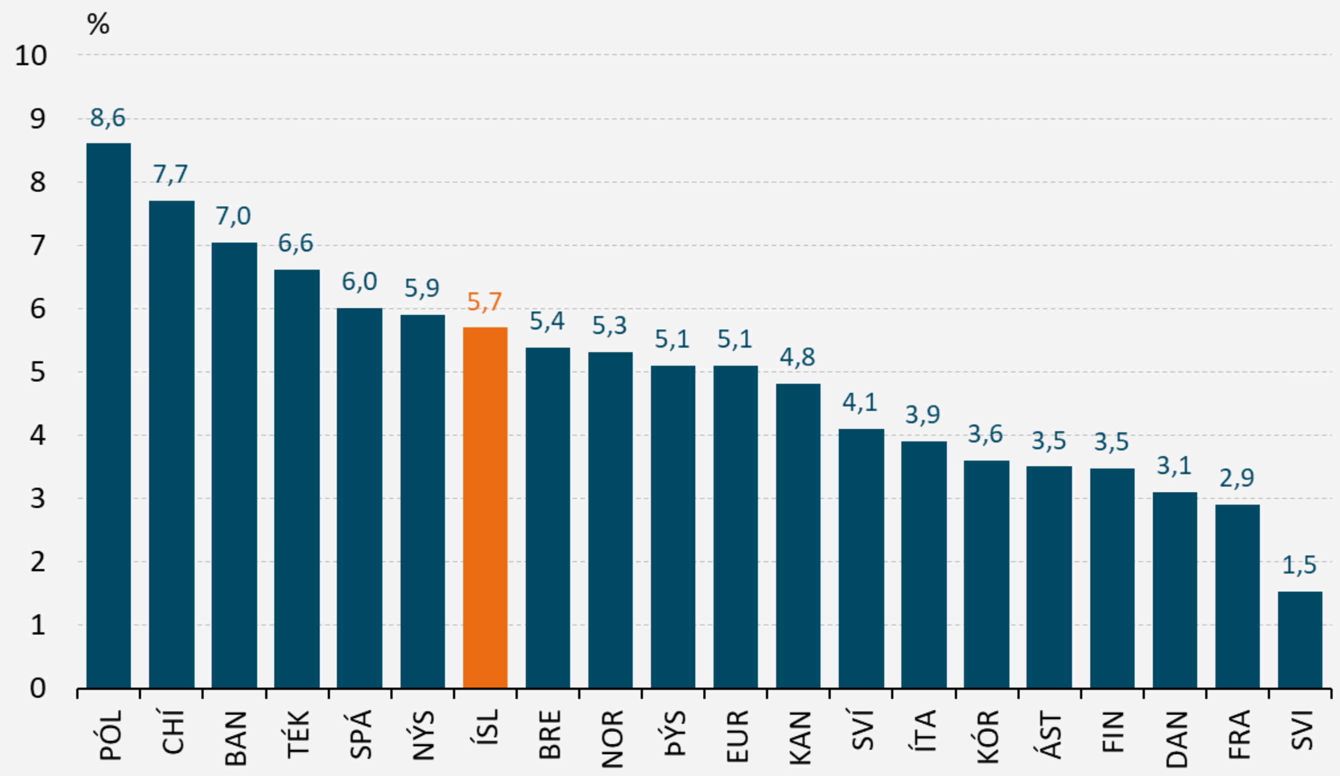

Breyting á verðbólguspám fyrir árið 2022[2]

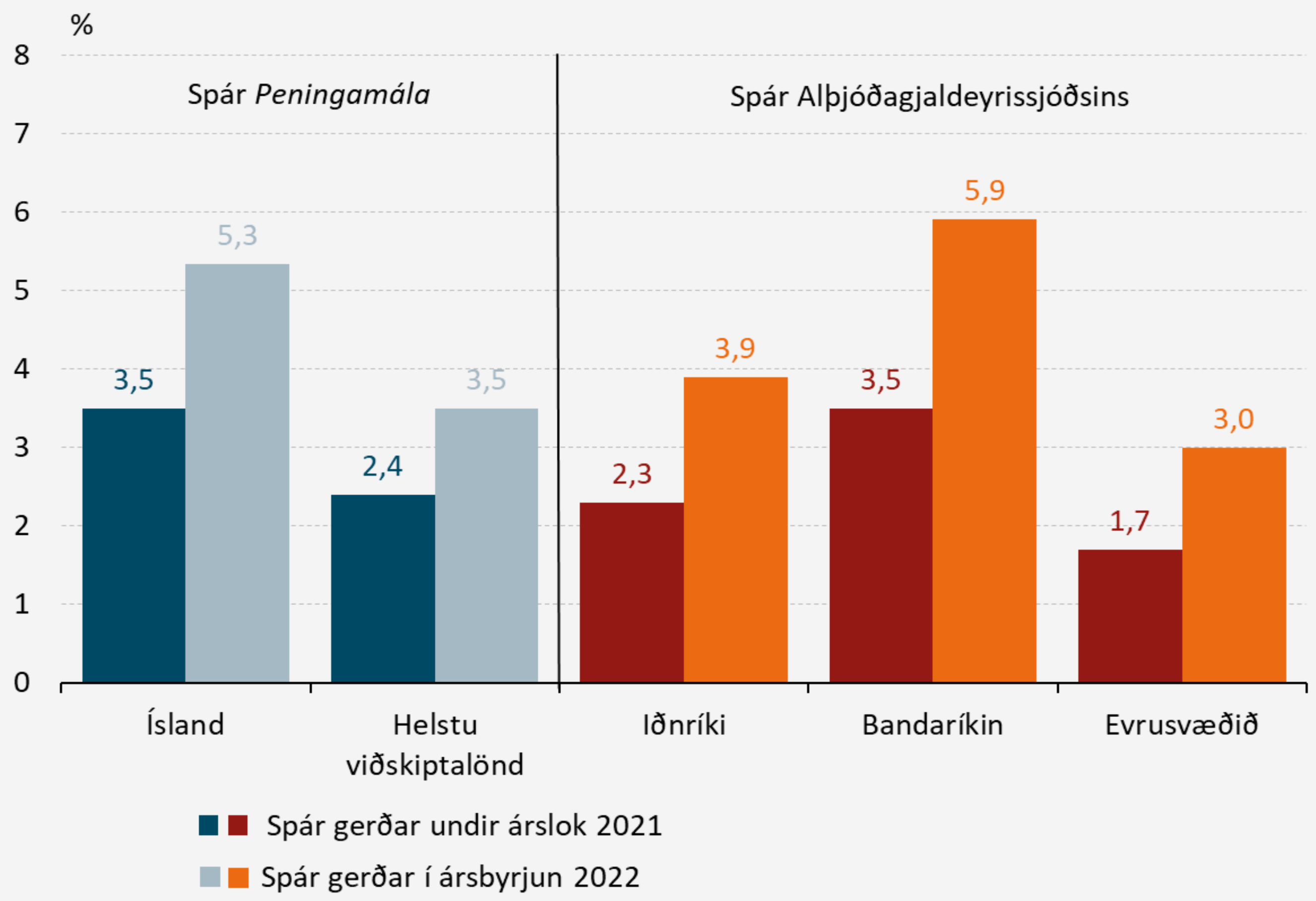

1. Nýjasta mæling ársverðbólgu. 2. Verðbólguspár PM 2021/4 og PM 2022/1 annars vegar og spár *World Economic Outlook* október 2021 og janúar 2022 hins vegar.
Heimildir: Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn, Refinitiv Datastream, Seðlabanki Íslands.

Einnig innlendar hækkanir en hærri ISK vegur á móti

- Á móti miklum verðhækkunum erlendis vegur 6% árshækkun ISK (liðlega 13% hækkun frá lágmarki í kjölfar farsóttar)
- Við bætist hins vegar töluverður innlendur verðbólguþrýstingur sem endurspeglar kröftuga eftirspurn og birtist í miklum launahækkunum og hækkun húsnæðisverðs

Gengi krónunnar[1]
2. janúar 2015 - 4. febrúar 2022

Laun
1. ársfj. 2015 - 4. ársfj. 2021

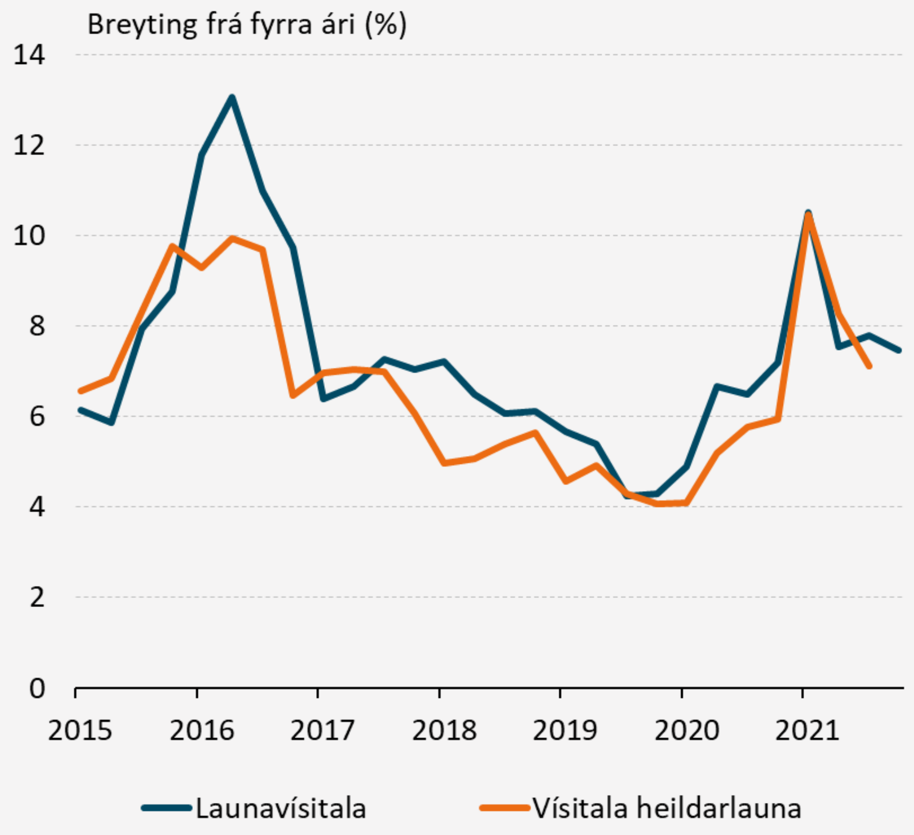

Húsnæðisverð[2]
Janúar 2017 - desember 2021

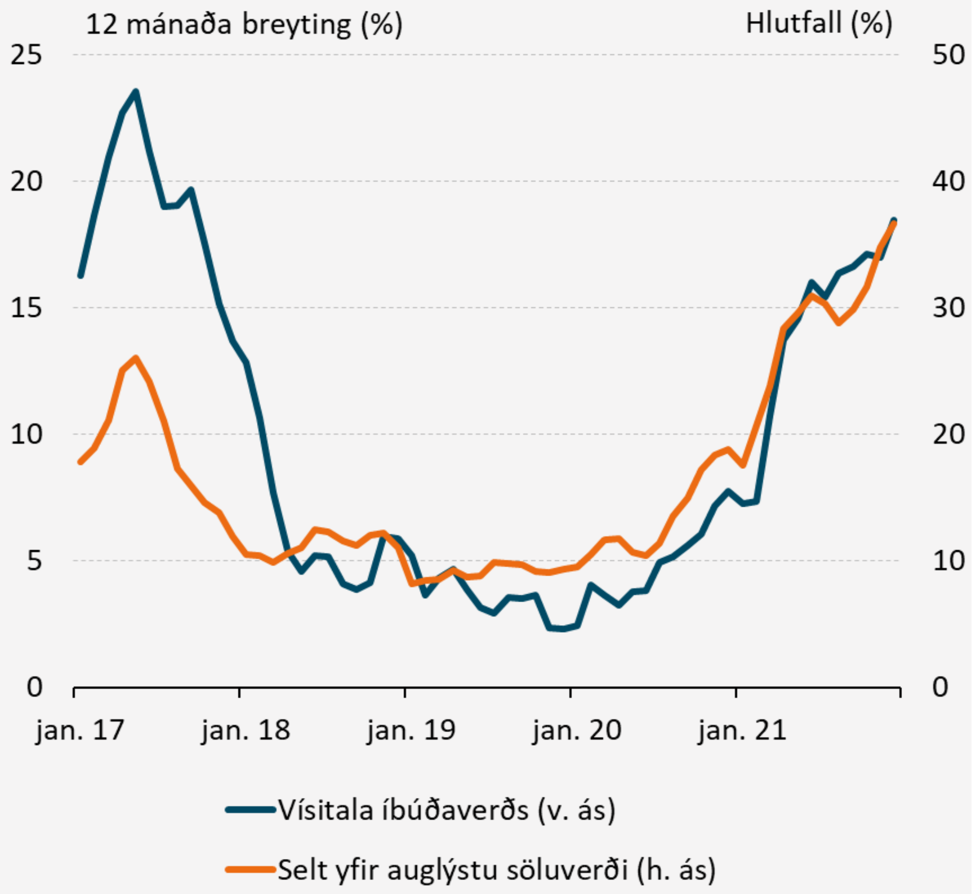

1. Verð erlendra gjaldmiðla í krónum (þröng viðskiptavog). 2. Húsnæðisverð á höfuðborgarsvæðinu. Hlutfall íbúða sem seldar eru yfir auglýstu söluverði af heildarfjölda íbúða á sölu. Þriggja mánaða hlaupandi meðaltal.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, Þjóðskrá Íslands, Seðlabanki Íslands.

Verðbólguhorfur versna verulega

- Verðbólguhorfur hafa versnað verulega þrátt fyrir að gert sé ráð fyrir hærra gengi ISK en í PM 2021/4
- Talið að hún aukist úr 4,8% á Q4/2021 í 5,8% á Q1 og verði yfir 5% fram eftir ári og fari ekki undir 4% fyrr en á næsta ári og 3% fyrr en á seinni hluta spátímans – endurspeglar kröftugri efnahagsbata, þrálátari hækkun húsnæðisverðs og meiri innflutta verðbólgu

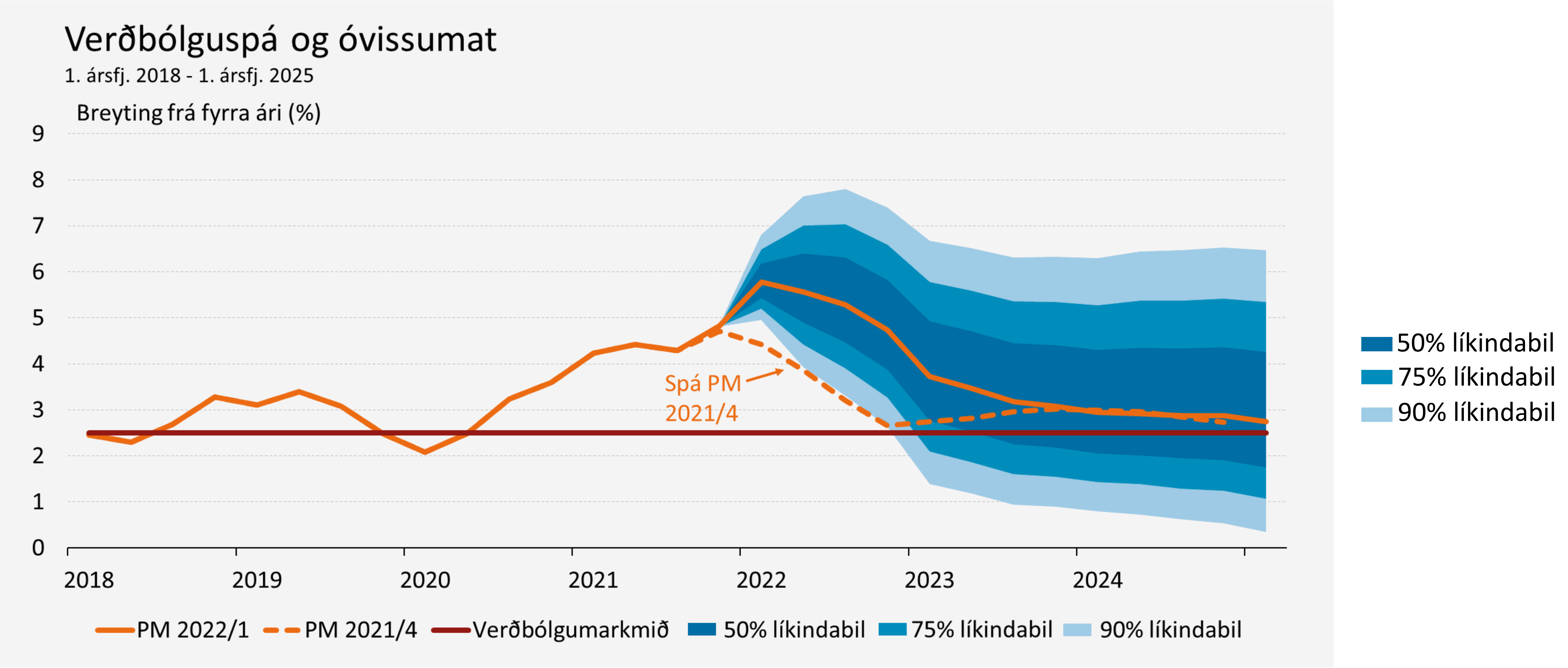

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Peningamál í hnotskurn

Alþjóðlegum efnahagsbata vindur fram en bakslag vegna fjölgunar smita

Framleiðslu-hnökrar dragbítur á efnahagsbata og hækka verð

Meiri hagvöxtur í fyrra en áður áætlað en lítið breyttar horfur á spátímanum

Mikil fjölgun starfa undir lok árs og slakinn í þjóðarbúinu virðist horfinn

Mesta verð-bólga í áratug og horfur fram á næsta ár versna verulega

Efnahagshorfur háðar mikilli óvissu – ekki síst verðbólgu-horfur

Ritið í heild

Kynning aðalhagfræðings

Power Point myndir

Myndagögn

Tíst

Facebook